

Згара І. К.,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет
Науковий керівник: Чечель А. О.,
д-р екон. наук, професор,
Маріупольський державний університет, м. Київ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ АГРОПРОМИСЛОВИМ КОМПЛЕКСОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Дослідження державного управління агропромисловим комплексом України обумовлена необхідністю подальшої реалізації принципів державного управління для забезпечення сталого розвитку України, особливо це стосується пріоритетних галузей економіки країни, яка прямує до європейської інтеграції. Трансформації, які відбулися в агропромисловому комплексі на регіональному рівні потребують аналізу та моніторингу у складних воєнних умовах та подальшого аналізу механізмів державного управління у забезпеченні євроінтеграційного курсу. Сільське господарство є фундаментальною галуззю для економіки України та добробуту населення, тому варто зазначити важливість реформи землі та визначення проблем у сільському господарстві України на сучасному етапі війни.

Державне регулювання аграрного сектору здійснюється на засадах, передбачених Конституцією України, Земельним кодексом України, законами України та діючими державними стратегіями: Стратегія сталого розвитку України 2030, Національна економічна стратегія на період до 2030 року, «Про схвалення Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року», «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку», «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві», «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про фермерське господарство», «Про особисте селянське господарство», «Про сільськогосподарську кооперацію», «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про стимулювання розвитку регіонів» та іншими нормативно-правовими актами аграрного законодавства, а також законодавством, яким регулюється діяльність органів державного управління та контролю в цілому [1, 2]. Розпочата реформа меліорації відкрила можливості агровиробникам самостійно інвестувати у розширення площі зрошувальних земель та зниження витрат на водопостачання, що веде до збільшення валового виробництва сільськогосподарської продукції. Новий Закон про кооперацію створив можливість розвитку кооперативів, що об'єднують сотні та тисячі малих і середніх аграрних господарств, підвищення їх конкурентоздатності до рівня крупних аграрних холдингів.

З 2018 років в Україні почали діяти проекти у партнерстві з європейськими організаціями, які підтримують реалізацію реформ в агропромисловому комплексі країни: Ініціатива зі стійкості сільського господарства - Ukraine (AGRI-Ukraine) до 2026 р. (напрями: закупівля та доставка критично важливих засобів виробництва для фермерів, які мають обмежені запаси або обмежену мобільність, розширення доступу фермерів до фінансування для забезпечення повного збору врожаю, вдосконалення та покращення експортної логістики та інфраструктури, підтримка процесів сушіння та зберігання для мікро-, малих та середніх агропідприємств); вдосконалення законодавства, контролю та обізнаності у сфері безпечності харчових продуктів, здоров'я та благополуччя тварин в Україні до 2024 р. (Іспанія); Наближення національного законодавства України у сферах державного нагляду (контролю) ГМО у відкритих системах, захист різноманіття рослин, насінництва та розсадництва відповідно до норм та стандартів ЄС (Латвія, Польща, Нідерланди); Інституційна та політична реформа для малих фермерських господарств до 2025 р. (Німеччина).

Протягом 2022 р. було досягнуто ряд важливих домовленостей з європейськими партнерами у рамках секторального промислового «безвізу», багато напрямів з них прямо впливають на можливості України у виробництві та торгівлі сільськогосподарської продукції: Угода про участь України у програмі ЄС для співробітництва в митній сфері з бюджетом 1 млрд. євро, Угода про участь України у програмі ЄС щодо співпраці в податковій сфері *Fiscalis*, що дозволяє Державній податковій службі України обмінюватись інформацією з ЄС, Угода про надання Україні бюджетної підтримки на 500 млн. євро на забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, а також на підтримку фермерів, Угода про збільшення на 122 млн. євро бюджету грантів для України для пріоритетних проектів [3].

Через фізичне знищення аграрних підприємств в зоні ведення бойових дій потенційно очікується втрата до 30% поголів'я тварин. Окрім того існують виклики, які не були подолані до початку війни: складність підключення до інженерних мереж, захисні бар'єри при входженні аграрної продукції на ринки інших країн (у тому числі наявність квот ЄС), незавершена адаптація законодавства у сфері безпечності, ветеринарного та фітосанітарного контролю до норм ЄС, проблеми з блокуванням податкових накладних, невідповідність потужностей по перевалці і доставці сільськогосподарської продукції зростаючим потребам агровиробників.

Список використаних джерел:

1. Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку: проект Закону України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH72I00A?an=3>
2. Про схвалення Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 URL: року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-p#Text>.
3. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. Київ: Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, 2022. 132 с.